

ÇSGB

T.C. ÇALIŞMA VE
SOSYAL GÜVENLİK
BAKANLIĞI

Ulusal İş Sağlığı ve Güvenliği Politika Belgesi - III ve Eylem Planı 2014-2018

**Ulusal
İş Sağlığı ve Güvenliği
Politika Belgesi - III
ve Eylem Planı
2014-2018**

Yayına Hazırlayan
T.C. Çalışma ve Sosyal Güvenlik Bakanlığı
İş Sağlığı ve Güvenliği Genel Müdürlüğü
İnönü Bulvarı No: 42 İ-Blok Kat 4
06520 Emek - Ankara
Telefon: 0312 296 60 00
Faks: 0312 215 50 28

www.isggm.gov.tr
isggm@csgb.gov.tr

ISBN: 978-975-455-228-7

Tasarım - Baskı
Art Ofset Matbaacılık Ltd. Şti.
0312 284 41 25

ÖNSÖZ

Çalışma hayatının öncelikli konularından biri sağlıklı ve güvenli bir çalışma ortamının sağlanmasıdır. Bunun için iş kazaları ve meslek hastalıklarının önlenmesi gerekmektedir. İş kazaları ve meslek hastalıklarının önlenmesi ise iş sağlığı ve güvenliği kültürünün oluşturulması, farkındalığın artırılması ve topluma yaygınlaştırılması ile mümkün olacaktır. Bu kültür oluştuğu takdirde iş sağlığı ve güvenliği konusunda sürekli iyileşme ve gelişme ortamı sağlanacaktır. Bu konuda işverenlerimizin yanı sıra çalışanlarımıza ve tüm sosyal taraflara büyük sorumluluklar düşmektedir.

“Birleşmiş Milletler İnsan Hakları Evrensel Beyannameesi”, “Avrupa Sosyal Şartı” ve “Ekonomik, Sosyal ve Kültürel Haklar Uluslararası Sözleşmesi” gibi evrensel belgelerde bireylerin sağlıklı ve güvenli bir çalışma ortamında çalışma hakkı vurgulanmaktadır. Anayasanın 49 uncu ve 56 ncı maddelerinde de; devletin, çalışanların yaşam kalitesini yükseltmek ve çalışma hayatını geliştirmek amacıyla çalışanları korumak ve çalışmayı desteklemenin yanı sıra herkesin hayatını, beden ve ruh sağlığı içinde sürdürmesini sağlamak üzere gerekli tedbirleri alacağı hükmü bulunmaktadır. Bu doğrultuda ülkemizde, Uluslararası Çalışma Örgütü’nün (ILO) 155 sayılı İş Sağlığı ve Güvenliği ve Çalışma Ortamına İlişkin Sözleşmesi 7 Haziran 2004 tarihli ve 5038 sayılı Kanunla, 161 sayılı İş Sağlığı Hizmetlerine İlişkin Sözleşmesi 7 Haziran 2004 tarihli ve 5039 sayılı Kanunla ve 187 sayılı İş Sağlığı ve Güvenliğini Geliştirme Çerçeve Sözleşmesi 29 Mayıs 2013 tarihli ve 6485 sayılı Kanunla onaylanmıştır.

Ulusal İş Sağlığı ve Güvenliği Konseyi kuruluş amacına uygun olarak, 2006-2008 (I. Ulusal İş Sağlığı ve Güvenliği Politika Belgesi) ve 2009-2013 (II. Ulusal İş Sağlığı ve Güvenliği Politika Belgesi) dönem-

lerinde iş sağlığı ve güvenliği alanında ülkenin politikalarını belirleyerek bu politikalar doğrultusunda çalışmaların yürütülmesine katkı sağlamıştır. 2009-2013 döneminde tüm çalışanları kapsayan ve önleyici yaklaşımı esas alan 6331 sayılı İş Sağlığı ve Güvenliği Kanunu yayımlanmış olup ikincil mevzuat çalışmaları da tamamlanmıştır. Avrupa Birliği mevzuatına paralel bir iş sağlığı ve güvenliği mevzuatının oluşturulmasının yanı sıra iş kazası ve meslek hastalıklarının önlenmesi amacıyla iş sağlığı ve güvenliği kültürünün oluşturulmasına yönelik bilinçlendirme çalışmalarımız da devam etmektedir.

Paydaşlarımızın katkılarıyla hazırlanan ve 2014-2018 döneminde iş sağlığı ve güvenliği alanında ulaşmak istediğimiz hedefler ile bu hedeflere ulaşma doğrultusunda gerçekleştirilecek eylemlerin yer aldığı 2014-2018 dönemi III. Ulusal İş Sağlığı ve Güvenliği Politika Belgesi ile Eylem Planının, çalışma hayatının iyileştirilmesine yönelik önemli katkı sağlayacağına inanıyorum.

Faruk ÇELİK
Çalışma ve Sosyal Güvenlik Bakanı

Ulusal İş Sağlığı ve Güvenliği Konseyi

Çalışma ve Sosyal Güvenlik Bakanlığı Müsteşarı

- **ÇSGB İş Sağlığı ve Güvenliği Genel Müdürlüğü**
(Genel Müdür)
- **ÇSGB İş Teftiş Kurulu Başkanlığı**
(Başkan)
- **ÇSGB Çalışma Genel Müdürlüğü**
(Genel Müdür)
- **Devlet Personel Başkanlığı**
(Başkan Yardımcısı)
- **Sosyal Güvenlik Kurumu Başkanlığı**
(Genel Müdür)
- **Bilim, Sanayi ve Teknoloji Bakanlığı**
(Genel Müdür)
- **Çevre ve Şehircilik Bakanlığı**
(Genel Müdür)
- **Enerji ve Tabii Kaynaklar Bakanlığı**
(Genel Müdür)
- **Gıda, Tarım ve Hayvancılık Bakanlığı**
(Genel Müdür)
- **Kalkınma Bakanlığı**
(Genel Müdür)
- **Milli Eğitim Bakanlığı**
(Genel Müdür)
- **Sağlık Bakanlığı**
(Genel Müdür)
- **Yükseköğretim Kurulu Başkanlığı**
(Yönetim Kurulu Üyesi)
- **Türkiye İşçi Sendikaları Konfederasyonu**
(Yönetim Kurulu Üyesi)
- **Hak İşçi Sendikaları Konfederasyonu**
(Yönetim Kurulu Üyesi)
- **Türkiye Devrimci İşçi Sendikaları Konfederasyonu**
(Yönetim Kurulu Üyesi)
- **Memur Sendikaları Konfederasyonu**
(Yönetim Kurulu Üyesi)
- **Türkiye Kamu Çalışanları Sendikaları Konfederasyonu**
(Yönetim Kurulu Üyesi)
- **Kamu Emekçileri Sendikaları Konfederasyonu**
(Yönetim Kurulu Üyesi)
- **Türkiye İşveren Sendikaları Konfederasyonu**
(Yönetim Kurulu Üyesi)
- **Türkiye Odalar ve Borsalar Birliği**
(Yönetim Kurulu Üyesi)
- **Türkiye Esnaf ve Sanatkarları Konfederasyonu**
(Yönetim Kurulu Üyesi)
- **Türk Mühendis ve Mimar Odaları Birliği**
(Yönetim Kurulu Üyesi)
- **Türkiye Ziraat Odaları Birliği**
(Yönetim Kurulu Üyesi)
- **Türk Tabipleri Birliği**
(Yönetim Kurulu Üyesi)
- **Geçici Üye**

Kısaltmalar	
AB	Avrupa Birliği
ASPB	Aile ve Sosyal Politikalar Bakanlığı
BAP	Bilimsel Araştırma Projesi
BSTB	Bilim, Sanayi ve Teknoloji Bakanlığı
ÇASGEM	Çalışma ve Sosyal Güvenlik Eğitim ve Araştırma Merkezi
ÇGM	Çalışma Genel Müdürlüğü
ÇSGB	Çalışma ve Sosyal Güvenlik Bakanlığı
ÇŞB	Çevre ve Şehircilik Bakanlığı
DİSK	Türkiye Devrimci İşçi Sendikaları Konfederasyonu
DPB	Devlet Personel Başkanlığı
ETKB	Enerji ve Tabii Kaynaklar Bakanlığı
GTHB	Gıda, Tarım ve Hayvancılık Bakanlığı
HAK-İŞ	Hak İşçi Sendikaları Konfederasyonu
ILO	International Labour Organization (Uluslararası Çalışma Örgütü)
İSG	İş Sağlığı ve Güvenliği
İSG KATİP	İş Sağlığı ve Güvenliği Kayıt, Takip ve İzleme Programı
İSGGM	İş Sağlığı ve Güvenliği Genel Müdürlüğü
İTKB	İş Teftiş Kurulu Başkanlığı
KAMU-SEN	Türkiye Kamu Çalışanları Sendikaları Konfederasyonu
KB	Kalkınma Bakanlığı
KESK	Kamu Emekçileri Sendikaları Konfederasyonu

KİK	Kamu İhale Kurumu
KKD	Kişisel Koruyucu Donanım
KOBİ	Küçük ve Orta Büyüklükteki İşletmeler
MB	Maliye Bakanlığı
MEB	Milli Eğitim Bakanlığı
MEMUR-SEN	Memur Sendikaları Konfederasyonu
MYK	Mesleki Yeterlilik Kurumu
OECD	Organisation for Economic Co-operation and Development (Ekonomik Kalkınma ve İşbirliği Örgütü)
OSGB	Ortak Sağlık ve Güvenlik Birimi
ÖSYM	Ölçme, Seçme ve Yerleştirme Merkezi
SB	Sağlık Bakanlığı
SGK	Sosyal Güvenlik Kurumu Başkanlığı
TESK	Türkiye Esnaf ve Sanatkarları Konfederasyonu
TİSK	Türkiye İşveren Sendikaları Konfederasyonu
TMMOB	Türk Mühendis ve Mimar Odaları Birliği
TOBB	Türkiye Odalar ve Borsalar Birliği
TOKİ	Toplu Konut İdaresi Başkanlığı
TTB	Türk Tabipleri Birliği
TÜİK	Türkiye İstatistik Kurumu
TÜRK-İŞ	Türkiye İşçi Sendikaları Konfederasyonu
TZOB	Türkiye Ziraat Odaları Birliği
UİSGK	Ulusal İş Sağlığı ve Güvenliği Konseyi
YÖK	Yükseköğretim Kurulu Başkanlığı

GİRİŞ

Ülkemizin iş sağlığı ve güvenliği alanında yaşamakta olduğu gelişim ve değişim süreci Ulusal İş Sağlığı ve Güvenliği 2006-2008 dönemi I. Politika Belgesi ve ardından 2009-2013 dönemi II. Politika Belgesi ile hız kazanmış ve son 5 yıllık dönem içerisinde önemli gelişmeler yaşanmıştır. Ulusal ihtiyaçların yanı sıra, 12 Haziran 1989 tarihli ve 89/391/EEC sayılı İş Sağlığı ve Güvenliğine İlişkin Avrupa Birliği Çerçeve Direktifinin uyumlaştırılması, 7 Ocak 2004 tarihli ve 5038 sayılı Kanunla onaylanan Uluslararası Çalışma Örgütü'nün (International Labour Organization-ILO) 155 sayılı İş Sağlığı ve Güvenliği ve Çalışma Ortamına İlişkin Sözleşmesi ile 7 Ocak 2004 tarihli ve 5039 sayılı Kanunla onaylanan 161 sayılı İş Sağlığı Hizmetlerine İlişkin ILO Sözleşmesi ile kabul edilen hükümlerin iç hukukumuzda yansıtılması ve Avrupa Sosyal Şartına uyumun da sağlanması amacıyla kamu çalışanları da dahil tüm çalışanları kapsayan 6331 sayılı İş Sağlığı ve Güvenliği Kanunu, Ulusal İş Sağlığı ve Güvenliği Konseyi üyeleri ve diğer tüm tarafların katkılarıyla hazırlanmış ve 30 Haziran 2012 tarihli ve 28339 sayılı Resmi Gazete'de yayımlanmıştır. Kanunun yayımlanmasının ardından ikincil mevzuat çalışmaları da 2013 yılı sonu itibarı ile tamamlanmıştır. Böylece Avrupa Birliği mevzuatına uyumlu, koruyucu ve önleyici yaklaşımı temel alan bir iş sağlığı ve güvenliği mevzuatı hazırlanmış olup değişen ihtiyaçlar doğrultusunda sürekli güncellenmektedir.

Çalışmalarını bir yönergeye dayalı olarak yürüten Ulusal İş Sağlığı ve Güvenliği Konseyi, 6331 sayılı Kanun ile yasal bir dayanağa kavuşmuş ve Konseyin kuruluş amacını, oluşumunu, görevleri ile çalışma usul ve esaslarını düzenlemek amacıyla Ulusal İş Sağlığı ve Güvenliği Konseyi Yönetmeliği 5 Şubat 2013 tarihli ve 28550 sayılı Resmi Gazete'de yayımlanmıştır. Ülkemizin de üyesi olduğu Ekonomik Kalkınma ve İşbirliği Örgütü (Organisation for Economic Co-operation and Development-OECD) 2013 yılı raporunda, sosyal diyalog platformu olan ve iş sağlığı ve güvenliği alanında ulusal politikaların

belirlendiği Ulusal İş Sağlığı ve Güvenliği Konseyi'nden olumlu bir gelişme olarak bahsedilmiştir. Ayrıca Avrupa Birliği Türkiye 2013 yılı İlerleme Raporu'nda 19 uncu Fasal "Sosyal Politika ve İstihdam" başlığı altında iş sağlığı ve güvenliği alanında istişare ve sosyal diyalog platformu olan Konseyin resmi olarak kurulmasını sağlayan Ulusal İş Sağlığı ve Güvenliği Konseyi Yönetmeliği olumlu bir gelişme olarak yer almıştır.

6 Haziran 2014 tarihinde, 2014-2020 dönemine ilişkin "Avrupa Birliği İş Sağlığı ve Güvenliği Strateji Dokümanı" yayımlanmıştır. Bu dokümanda yer alan yedi ana hedef; ulusal stratejilerin güçlendirilmesi, üye devletler tarafından iş sağlığı ve güvenliği mevzuatının denetiminin daha iyi bir şekilde yapılması, yürürlükteki mevzuatın sadeleştirilmesi, işgücünün yaşlanması sorununun ve ortaya çıkan yeni risklerin ele alınması, işle ilgili hastalıklar ve meslek hastalıklarının önlenmesi, istatistiki veri toplamanın iyileştirilmesi ve bilgi tabanının oluşturulması olarak belirlenmiştir. Bahsi geçen dokümanda yer alan hedefler, 2014-2018 dönemi III. Ulusal İş Sağlığı ve Güvenliği Politika Belgesi ve Eylem Planı için de bir çerçeve niteliği taşımaktadır.

Kalkınma Bakanlığı'nın 2014-2018 dönemi Onuncu Kalkınma Planında, "İstihdam ve Çalışma Hayatı" başlığı altında iş sağlığı ve güvenliği şartlarının iyileştirilmesi temel amaçlardan biri olarak belirlenmiştir. Bu amaç doğrultusunda; iş sağlığı ve güvenliği kültürünün geliştirilmesi, denetim ve teşvik uygulamalarıyla iş sağlığı ve güvenliği standartlarına uyumun artırılması ve bu alanda yeterli sayı ve nitelikte uzman personel yetiştirilmesine yönelik politikalar belirlenmiştir.

Çalışma ve Sosyal Güvenlik Bakanlığı 2014-2018 dönemi Stratejik Planı'nda yer alan en önemli amaçlardan birisi "İş Sağlığı ve Güvenliğini Geliştirmek ve Yaygınlaştırmak" olarak belirlenmiştir.

Ulusal İş Sağlığı ve Güvenliği Konseyi üyeleriyle birlikte Türkiye’de 2018 yılı sonunda iş sağlığı ve güvenliği alanında varılmak istenen noktanın ve bu doğrultuda gerçekleştirilecek eylemlerin yer aldığı 2014-2018 dönemi III. Politika Belgesi ve Eylem Planı; Avrupa Birliği 2014-2020 dönemi İş Sağlığı ve Güvenliği Strateji Dokümanı, Kalkınma Bakanlığı 2014-2018 dönemi Onuncu Kalkınma Planı ile Çalışma ve Sosyal Güvenlik Bakanlığı 2014-2018 dönemi Stratejik Planı’na paralel olarak hazırlanmıştır.

TÜRKİYE’DE İŞ SAĞLIĞI VE GÜVENLİĞİNİN MEVCUT DURUM ANALİZİ

2009-2013 dönemi hedeflerinde yer alan ve 30 Haziran 2012 tarihli ve 28339 sayılı Resmi Gazete’de yayımlanarak yürürlüğe giren 6331 sayılı İş Sağlığı ve Güvenliği Kanunu ile ülkemizde çalışma hayatında yeni bir dönem başlamıştır. 6331 sayılı Kanunun getirdiği önemli yenilikler; memur, işçi gibi statü ayrımı olmadan tüm çalışanların iş sağlığı ve güvenliği ile ilgili hükümlerden faydalanacak olması, risk değerlendirmesine dayalı önleyici yaklaşımın esas alınması, iş sağlığı ve güvenliği hizmetlerinin sayı sınırı olmaksızın tüm çalışanlara sunulması, çalışan temsilcisi kavramının getirilmesi ve mikro ölçekli işletmelere devletin destek sağlaması şeklinde sıralanabilir.

Kanunun yayımlanmasının ardından ikincil mevzuat çalışmaları kapsamında 36 yönetmelik ve 4 tebliğ yayımlanarak Türkiye’de koruyucu ve önleyici yaklaşımı esas alan iş sağlığı ve güvenliği mevzuatı oluşturulmuştur. Ayrıca, çalışma hayatının dinamik olması ve uygulamalarda yaşanan problemlerin ortadan kaldırılması amacıyla mevcut mevzuat değişen ihtiyaçlar doğrultusunda güncellenmektedir.

6331 sayılı İş Sağlığı ve Güvenliği Kanununun çalışma hayatında kısa, orta ve uzun vadeli yansımaları ve sonuçları olacaktır. Ülkemizde iş sağlığı ve güvenliği hizmeti sunan ortak sağlık ve güvenlik birimlerinin, eğitim kurumlarının, iş sağlığı ve güvenliği profesyonellerinin sayısı ve iş sağlığı ve güvenliği profesyonelleri ile sözleşme yapan işyerlerinin sayısındaki artış, Kanunun kısa dönemdeki yansımaları olarak karşımıza çıkmaktadır. Orta ve uzun vadede ise çalışma ortamındaki bilgi ve bilinç düzeyinin artırılması ile iş kazaları ve meslek hastalıklarının azaltılması ve bu konudaki duyarlılığın topluma benimsetilmesi hedeflenmektedir.

Ülkemizde Sosyal Güvenlik Kurumu (SGK) verilerine göre¹ özellikle iş kazalarının önemli boyutlarda olduğu, meslek hastalıkları vaka sayısının ise beklenenin çok altında olduğu görülmektedir. Bunun yanı sıra SGK istatistiklerine yansımayan, kapsam ve kayıt dışı iş kazaları ve meslek hastalıkları sonucu oluşan kayıplar da dikkate alınmalıdır. Ayrıca meslek hastalıklarına ilişkin verilerin sadece karara bağlanan vakalar üzerinden olduğu ve ülkemizde henüz meslek hastalığı tıbbi tanıların toplanamadığı bilinmelidir. Bu istatistikler, iş kazalarının azaltılması gerekliliğini ve meslek hastalıklarının tespitinde ve bildiriminde sorunların olduğunu, bu doğrultuda sonuç odaklı koruyucu ve önleyici çalışma yapılması gerekliliğini göstermektedir.

II. Politika Belgesi döneminin başlangıcı olan 2009 yılında Türkiye’de 1.216.308 işyeri faaliyet göstermiş ve bu işyerlerinde 9.030.202 işçi istihdam edilmiştir. Ayrıca bu işyerlerinde SGK tarafından dosyası tamamlanan 64.316 iş kazası, 429 meslek hastalığı vakası meydana gelmiştir. İş kazalarının 1.171’i ölümlle sonuçlanmıştır, ölümlle sonuçlanan meslek hastalığı vakası bulunmamaktadır. 2009 yılında iş kazaları ve meslek hastalıkları sonucu kaybedilen iş günü sayısı ise 1.589.116’dır. Sürekli iş göremez sayısı ise 1.885’tir.

1 SGK iş kazaları ve meslek hastalıkları istatistikleri 5510 Sayılı Kanunun 4-1/a Maddesi Kapsamındaki Aktif Sigortalıları kapsamaktadır.

2009 yılı iş kazası sayılarının sektör bazında dağılımı incelendiğinde en çok iş kazası görülen sektörlerin % 18,9 ile metal sektörü, % 14,1 ile maden sektörü ve % 10,7 ile inşaat sektörü olduğu görülmektedir. İş kazaları yüz bin çalışana oranlandığında sıralama maden, metal ve mobilya olarak değişmektedir. Ölümlü iş kazası istatistikleri incelendiğinde ise kazaların % 13,3'ünün inşaat sektöründe, % 3,2'sinin nakliyat sektöründe ve % 1,7'sinin maden sektöründe olduğu görülmektedir. Ölümlü iş kazası sayıları yüz bin çalışana oranlandığında ise sıralama maden, inşaat ve mobilya sektörü olarak değişmektedir.

Yapılan bilimsel çalışmalar; çalışan sayısına göre yılda her bin işçi için 4-12 yeni meslek hastalığı vakası beklendiğini göstermektedir. SGK 2009 yılı istatistiklerine göre işçi sayısı dikkate alındığında ülkemizde yaklaşık 36.120 (% 0,4 ile hesaplandığında) ile 108.362 (% 1,2 ile hesaplandığında) arasında yeni meslek hastalığı vakasının ortaya çıkması beklenmektedir. 2009 yılı için tespit edilebilen (dosyası tamamlanan) meslek hastalığı sayısı ise 429'dur.

2009 yılı SGK istatistiklerine göre Türkiye'deki işyerlerinin % 99,7'si 1-249 işçi istihdam eden Küçük ve Orta Büyüklükteki İşletmelerden (KOBİ) oluşmakta, çalışanların % 83,8'i bu işyerlerinde istihdam edilmektedir. İş kazalarının toplam olarak % 83'ü KOBİ'lerde meydana gelmektedir. Ayrıca iş kazalarının % 5,5'i, meslek hastalıklarının ise % 1,86'sı kadınlarda meydana gelmiş olup en fazla iş kazası 40-44 yaş grubunda (% 15,7) yaşanmıştır.

SGK 2013 yılı istatistiklerine göre ise Türkiye'de 1.611.292 işyeri faaliyet göstermiş ve bu işyerlerinde 12.484.113 işçi istihdam edilmiştir. Bunlar arasında kadın istihdam sayısı 3.186.904, erkek istihdam sayısı ise 9.297.209 kişi olup kadın çalışan oranı % 25,5'tir. Ayrıca,

2013 yılı² içerisinde 191.389 iş kazası ve 371 meslek hastalığı vakası tespit edilmiş ve iş kazaları sonucunda toplam 1.360 kişi hayatını kaybetmiştir. Ölümle sonuçlanan meslek hastalığı vakası bulunmamaktadır. 2013 yılında iş kazaları ve meslek hastalıkları sonucu kaybedilen iş günü sayısı ise 2.358.195'tir. Sürekli iş göremez sayısı ise 1.694'tür. Bu rakamlara göre Türkiye'de günde yaklaşık 524 iş kazası olmakta, 4 kişi iş kazası sonucu hayatını kaybetmekte ve 5 kişi iş kazası sonucu iş göremez hale gelmektedir.

2013 yılı iş kazası sayılarının sektör bazında dağılımı incelendiğinde en çok iş kazası görülen sektörlerin % 14,5 ile metalden eşya imali, % 14,1 ile inşaat sektörü ve % 7,4 ile maden sektörü olduğu görülmektedir. İş kazaları yüz bin çalışana oranlandığında sıralama maden, metal ve mobilya sektörleri olarak değişmektedir. Ölümlü iş kazası istatistikleri incelendiğinde ise kazaların % 38,3'ünün inşaat sektöründe, % 14,4'ünün nakliyat sektöründe ve % 6,2'sinin maden sektöründe olduğu görülmektedir. Ölümlü iş kazası sayıları yüz bin çalışana oranlandığında ise sıralama maden, nakliyat ve inşaat sektörü olarak değişmektedir.

SGK 2013 yılı istatistiklerine göre işçi sayısı dikkate alındığında ülkemizde yaklaşık 49.936 (% 0,4 ile hesaplandığında) ile 149.809 (% 1,2 ile hesaplandığında) arasında yeni meslek hastalığı vakasının ortaya çıkması beklenmektedir. Mevcut durumda ise 2013 yılı için tespit edilebilen meslek hastalığı sayısı 371'dir.

2013 yılı verilerine göre Türkiye'deki işyerlerinin % 99,8'i (1.607.456) 1-249 işçi istihdam eden KOBİ'lerden oluşmakta, çalışanların % 83,5'i (10.424.881) bu işyerlerinde istihdam edilmektedir. İş kazalarının % 62,9'u KOBİ'lerde meydana gelmiştir. Ayrıca iş kaza-

2 2013 yılı SGK istatistiklerinden; iş kazaları bildirim yapılan, meslek hastalıkları ise kurum sağlık kurulu tarafından meslek hastalığı olduğu onaylanan vakaları göstermektedir.

larının % 10,8'i kadınlarda meydana gelmiş olup en fazla iş kazası 25-29 yaş grubunda (% 21) yaşanmıştır.

2009-2013 dönemi Politika Belgesini kapsayan yılların istatistiki açıdan karşılaştırması yapılırken veri yayımlama konusunda gerçekleştirilen önemli bir değişikliğe dikkat edilmelidir. Buna göre SGK istatistik yıllıklarında 2012 yılı sonuna kadar işlemi tamamlananlar, 2013 yılından itibaren ise elektronik ortamda bildirim yapılan tüm iş kazaları veri olarak yayınlanmakta, dolayısıyla 2013 yılının iş kazaları geçmiş yıllara göre büyük ölçüde artmış gibi görünmektedir. 2013 yılında iş kazaları verilerinin bildirim yapılan veriler olmasından dolayı iş kazaları verileri 2009-2012 yılları, diğer veriler ise 2009-2013 yılları arasındaki değerler kullanılarak karşılaştırma yapılmıştır.

Söz konusu verilere göre;

- 2009 yılına göre 2013 yılında işyeri sayısında % 32, çalışan sayısında ise % 38'lik bir artış meydana gelmiş yani işgücü piyasasında büyüme sağlanmıştır.
- 2009 yılına göre 2012 yılında; yüz binde iş kazası oranında % 12, ölümlü iş kazası oranında % 52 azalma izlenmiştir.
- İş kazası ve meslek hastalığı sonucu yüz bin çalışanda sürekli iş göremezlik oranı ise 2009 yılına göre 2012 yılında % 11,5 oranında azalmıştır.
- 2009 yılına göre 2013 yılında meslek hastalıkları sayısında % 14 düşüş görülmüştür.

2009-2012 dönemi SGK istatistiklerinden elde edilen verilere göre iş kazası sayılarının son 4 yıllık ortalama dağılımında en çok iş kazası görülen sektör olarak metal birinci, maden ikinci, inşaat ise üçüncü sırada gelmektedir. 4 yılın ortalaması alındığında ve iş kazaları yüz bin çalışana oranlandığında sıralama maden, metal ve

mobilya sektörleri olarak değişmektedir. Ölümlü iş kazası sayılarının son 4 yıllık ortalama dağılımında en çok ölümlü iş kazası meydana gelen sektör olarak inşaat birinci, nakliyat ikinci, maden ise üçüncü sırada gelmektedir. 4 yılın ortalamasında ve ölümlü iş kazaları yüz bin çalışana oranlandığında; sıralama maden, inşaat ve nakliyat sektörleri olarak değişmektedir.

SGK istatistiklerinin yanı sıra TÜİK tarafından “İş Kazaları ve İşe Bağlı Sağlık Problemleri” konusunda araştırma yapılmaktadır. Araştırma sonuçları; Nisan, Mayıs, Haziran 2013 uygulama dönemi itibarıyla istihdamda olan veya son 12 ay içinde bir işte çalışmış olan fertlerin, bu süre içinde herhangi bir iş kazası geçirip geçirmediği veya referans haftasında istihdam edilen ya da geçmişte çalışmış olanların son 12 ay içinde işe dayalı bir sağlık problemi yaşayıp yaşamadıklarına ilişkin bilgiler vermektedir. Araştırma 2013 yılı Hane Halkı İşgücü Anketi ile birlikte kentsel yerlerden 30.600 ve kırsal yerlerden 11.760 olmak üzere, Türkiye genelinde toplam 42.360 örnek hane halkına “İş Kazaları ve İşe Bağlı Sağlık Problemleri” konulu modüler anket uygulanarak yapılmıştır. Araştırma sonuçlarına göre, son 12 ayda istihdam edilenlerin % 2,3’ü iş kazası geçirmiştir. İstihdam edilenler ya da geçmişte çalışmış olanlardan % 2,1’i ise işe bağlı sağlık sorunu yaşamıştır. İşe bağlı sağlık sorunu yaşayanların % 24,9’unun “sırtı veya beli etkileyen kemik, eklem ve kas sorunları”, % 20’sinin ise “stres, depresyon veya anksiyete sorunları” yaşadığı belirlenmiştir.

**Ulusal
İş Sağlığı ve Güvenliği
Politika Belgesi - III
Hedefler
2014-2018**

ULUSAL İŞ SAĞLIĞI VE GÜVENLİĞİ III. POLİTİKA BELGESİ HEDEFLERİ

1. İş sağlığı ve güvenliği alanında yapılan faaliyetlerin niteliğinin artırılması ve standart hale getirilmesi.

Çalışanların daha sağlıklı ve güvenli işyerlerinde çalışmalarını sağlamak, hayat standardı ve kalitesini yükseltmek nihai hedef olarak belirlenmiştir. Bu hedef doğrultusunda iş sağlığı ve güvenliği alanında yürütülen muhtelif faaliyetlerin (iş sağlığı ve güvenliği teftişleri, iş sağlığı ve güvenliği hizmetleri, kişisel koruyucu donanımların (KKD) denetimi ve gözetimi, iş sağlığı ve güvenliği eğitimleri, iş sağlığı ve güvenliği mevzuat çalışmaları vb.) niteliğinin artırılması ve/veya standardize edilmesi amacıyla yürütülecek çalışmalar, nihai hedefe ulaşmak için önemli bir basamak olacaktır.

2. İş kazası ve meslek hastalığı istatistiklerinin ve kayıt sisteminin geliştirilmesi.

Ülkemizde iş sağlığı ve güvenliği istatistiklerine ulaşabildiğimiz tek kaynak SGK istatistikleridir. Bu verilere göre 2013 yılında Türkiye’de bildirim yapılan 191.389 iş kazası ve kurum sağlık kurulu tarafından onaylanan 371 meslek hastalığı vakası meydana gelmiş ve iş kazaları sonucunda toplam 1.360 kişi hayatını kaybetmiştir. Ölümle sonuçlanan meslek hastalığı vakası bulunmamaktadır. Bu rakamlara göre, Türkiye’de günde; yaklaşık 524 sigortalı iş kazası geçirmekte, 4 kişi iş kazası sonucu hayatını kaybetmekte ve 5 kişi iş kazası sonucu iş göremez hale gelmektedir. Bu rakamların yanı sıra SGK istatistiklerine yansımayan, meslek hastalıkları sonucu kayıplar da ayrıca dikkate alınmalıdır. Bu istatistikler, iş kazalarının ve meslek hastalıklarının tespitinde ve bildiriminde sorunların olduğunu göstermekte olup söz konusu sorunların giderilmesi amacıyla istatistiklerin ve kayıt sisteminin geliştirilmesi hedeflenmektedir.

3. Metal, maden ve inşaat sektörlerinin her biri için iş kazası oranının azaltılması.

Ülkemizde iş kazası sayısının en çok görüldüğü bu üç sektördeki düşme, göçük, patlama, sıkışma ve benzeri diğer risklerden kaynaklanan kazaların azaltılması hedeflenmektedir.

4. Karşılaşılması muhtemel meslek hastalıklarının belirlenerek ön tanılarının toplanması.

Sağlık hizmeti sunucularındaki otomasyon sistemi ile meslek hastalığı ön tanılarının alınarak tespit edilen meslek hastalığı sayısının artırılması, ön tanı alanlarla SGK meslek hastalığı istatistiklerinin karşılaştırılarak doğrulanması ve bu veriler ışığında meslek hastalığı için sektörel eylem planının hazırlanması planlanmaktadır.

5. Kamu ve tarım sektörlerinde iş sağlığı ve güvenliğinin geliştirilmesine yönelik faaliyetlerin artırılması.

6331 sayılı İş Sağlığı ve Güvenliği Kanununun tüm çalışanları kapsamıyla birlikte kamu ve tarım sektörlerinde uygulamaya ilişkin sorunlar yaşanmaktadır. Bu sektörlerle yönelik olarak rehberlik, işbirliği vb. faaliyetlerle uygulama ve diğer sektörel sorunların giderilmesi planlanmaktadır.

6. Toplumda iş sağlığı ve güvenliği kültürünün yaygınlaştırılması.

6331 sayılı İş Sağlığı ve Güvenliği Kanunu ve alt düzenlemeleriyle birlikte bu konudaki mevzuat çalışmaları tamamlanmış olup değişen ihtiyaçlar doğrultusunda güncellemeler yapılmaktadır. Ancak toplumda sağlık ve güvenlik kültürünün oluşturulması yalnızca yapılan mevzuat düzenlemeleriyle değil toplumda kişilerin davranış biçimlerinin değiştirilmesiyle mümkün olabilmektedir. Bu doğrultuda “İş Sağlığı ve Güvenliği Kültürü” nün oluşturulması amacıyla yapılacak faaliyetlerin artırılması toplumun bilinç düzeyini artıracaktır.

7. Tehlikeli ve çok tehlikeli işlerde MYK Mesleki Yeterlilik Belgelerinin zorunlu hale getirilmesi.

MYK Mesleki Yeterlilik Belgesi nitelikli işgücünün istihdam edilerek iş sağlığı ve güvenliği ortamının geliştirilmesi, iş kazalarının azaltılması ve verimliliğinin artırılması hedefi doğrultusunda tehlikeli ve çok tehlikeli işlerde MYK Mesleki Yeterlilik Belgesinin zorunlu hale getirilebilmesi için gerekli mevzuat değişikliklerinin yapılması gerekmektedir. Söz konusu zorunluluk Çalışma ve Sosyal Güvenlik Bakanlığı tarafından çıkarılacak tebliğlerde belirtilen meslekleri kapsayacaktır.

**Ulusal
İş Sağlığı ve Güvenliği
Politika Belgesi - III
Eylem Planı
2014-2018**

2014-2018 dönemi Ulusal İş Sağlığı ve Güvenliği Politika Belgesi'nde yer alan hedeflere ulaşılabilmesi Konsey üyesi kurum ve kuruluşlarla birlikte konuyla ilgisi bulunan tüm tarafların sorumluluğundadır. 5 yıllık dönem içerisindeki hedeflere ulaşılması ile iş sağlığı ve güvenliği konusunda ülkemizin ciddi bir yol kat edeceği muhakkaktır.

Hedeflerin gerçekleştirilmesi ulusal bir birliktelik ve gayret gerektirmekle birlikte tüm Konsey üyelerinin ve ilgili kurum/kuruluşların bu konudaki sorumluluklarını yerine getirmeleri ile mümkün olabilecektir.

Konsey üyeleri ve diğer ilgili kurum/kuruluşların 2014-2018 dönemi içerisindeki hedeflere ulaşma yolunda gerçekleştirmesi gereken faaliyet ve çalışmaların belirlenerek izlenmesi amacıyla Politika Belgesine paralel olarak "Eylem Planı" hazırlanmıştır. Eylem Planı ile ülkemizdeki iş sağlığı ve güvenliği faaliyetlerinin daha etkin bir şekilde gerçekleştirilmesi hedeflenmektedir.

Çalışma hayatımızda olumlu etkilerini her geçen gün daha fazla gösterecek olan Ulusal İş Sağlığı ve Güvenliği Eylem Planının amacına ulaşması ancak ilgili bütün paydaşlarca benimsenmesi ve uygulamaya geçirilmesi ile sağlanacak olup Türkiye'de iş sağlığı ve güvenliği alanında 2014-2018 (beş yıllık) döneminde ulaşılması planlanan hedefler aşağıda sunulmuştur:

Hedef 1. İş sağlığı ve güvenliği alanında yapılan faaliyetlerin niteliğinin artırılması ve standart hale getirilmesi.

Çalışanların daha sağlıklı ve güvenli işyerlerinde çalışmalarını sağlamak, hayat standardı ve kalitesini yükseltmek nihai hedef olarak belirlenmiştir. Bu hedef doğrultusunda iş sağlığı ve güvenliği alanında yürütülen muhtelif faaliyetlerin (İş sağlığı ve güvenliği teftişleri, iş sağlığı ve güvenliği hizmetleri, kişisel koruyucu donanımların (KKD) denetimi ve gözetimi, iş sağlığı ve güvenliği eğitimleri, iş sağlığı ve güvenliği mevzuat çalışmaları vb.) niteliğinin artırılması ve/veya standardize edilmesi amacıyla yürütülecek çalışmalar, nihai hedefe ulaşmak için önemli bir basamak olacaktır.

Yıllık Performans Göstergeleri

Gösterge	2014	2015	2016	2017	2018
1. Teknik düzenlemelere uygun olmayan ürünlerin denetlenen ürünler içindeki oranı.	29	20	18	17	16
2. OSGB ve eğitim kurumlarında yapılan denetim sayısı.	540	648	756	864	972
3. İSG Kanununun uygulanmasına yönelik proje sayısı.	1	1	-	-	-
4. İSG profesyonellerinin görevlendirilmesinde özel düzenleme yapılan sektör sayısı.	-	1	-	1	-
5. Sektörel İSG yönetim sistemi sayısı.	-	-	-	2	3
6. Mesleki eğitimlere yönelik işbirliği sayısı.	5	6	5	5	5

7. 10'dan az çalışanı bulunan ve az tehlikeli sınıfta yer alan işyerlerinde, işverenlerin kendi işyerlerinde İSG hizmetlerini yürütebilmelerine ilişkin çalışmaların tamamlanma oranı.	-	% 100	-	-	-
8. Ulusal meslek standartları ve ulusal yeterliliklere yönelik hazırlanan eğitim programının tümünün mesleki eğitim programlarına uygunluğunun sağlanması.	-	% 100	% 100	% 100	% 100
Eylemler	Sorumlu Kurum ve Kuruluşlar		İlgili Kurum ve Kuruluşlar		
1.1. Teknik düzenlemelere uygun olmayan KKD'lerin azaltılması. KKD'lerin piyasaya arzı veya dağıtımı aşamasında veya ürünler piyasada iken ilgili teknik düzenlemeye uygunluğu ve güvenli olup olmadığı hususları denetlenerek, güvenli olmayan ürünlerin güvenli hale getirilmesi ile teknik düzenlemelere uygun olmayan KKD'lerin azaltılması hedeflenmektedir.	ÇSGB (İSGGM)		ÜİSGK Üyeleri		

<p>1.2. Yapılan programlı teftişler ve denetimlerle İSG hizmetlerinin ve işyerlerinde İSG koşullarının mevzuata uygunluğuna katkı sağlanması.</p> <p>İşyerlerinde yapılacak teftişler ile işyeri ve çalışma ortamından kaynaklanan mesleki risklerin önlenmesi, sağlık ve güvenliğin korunması, risk ve kaza faktörlerinin ortadan kaldırılması, iş ilişkilerinin iyileştirilmesi, çalışanların ve işverenlerin bilgilendirilmesi; yaş, cinsiyet ve sosyal durumları sebebi ile özel politika gerektiren grupların korunması ve güvenlik kültürü ile sosyal sorumluluk anlayışı oluşturulması çerçevesinde İSG şartlarının iyileştirilmesi dolayısıyla mevzuata uygunluğa katkı sağlanması hedeflenmektedir.</p>	<p>ÇSGB (İTKB)</p>	<p>UİSGK Üyeleri</p>
<p>1.3. İSG mevzuatının teknolojik gelişmelere ve işyeri çalışma koşullarına uygun olarak güncellenmesi.</p> <p>İSG konusundaki mevzuatın değişen ve gelişen teknolojik şartlar ve imkânlar ile işyerlerindeki uygulamalar, çalışma hayatı sorunları ve çalışma ortamları da göz önünde bulundurularak revize edilmesi, bu şekilde çalışma hayatının ihtiyaçlarına yanıt verebilen ve güncelliğini koruyan, sürdürülebilir yasal düzenlemelerin varlığını temin etmek amaçlanmaktadır.</p>	<p>ÇSGB (İSGGM)</p>	<p>UİSGK Üyeleri</p>

<p>1.4. İSG Kanununun kamu ve özel sektörde uygulanmasına yönelik model ve pilot çalışmalar yürüterek uygulamada yaşanan sorunların ve çözümlerin belirlenmesi.</p> <p>İSG Kanununun kamu ve özel sektörde uygulanması aşamasında yaşanan sorunların belirlenmesi amacıyla sektörlerin öncelik ve ihtiyaçları da göz önünde bulundurularak proje çalışmalarının yapılması ve yapılan çalışmalar ile mevcut İSG sorunları ve çözümüne ilişkin önerilerin geliştirilmesi hedeflenmektedir. Bu öneriler ile uygulama sorunlarının aşılması hedeflenmektedir.</p>	ÇSGB (İSGGM)	UİSGK Üyeleri, ÇSGB (ÇASGEM)
<p>1.5. İş güvenliği uzmanlarının görevlendirilmesi konusunda sektörel düzenlemelere öncelik verilmesi.</p> <p>İş güvenliği uzmanlarının branşlarına uygun iş kollarında görevlendirilmeleri konusunda düzenleme yapılarak işyerlerindeki İSG uygulamalarının daha etkin ve etkili hale getirilmesi bir ihtiyaçtır. Bu düzenleme ile sektör hakkında bilgi sahibi ve yetkin kişilerin İSG hizmetini sunmaları ve hizmet kalitesinin dolayısıyla da İSG standartlarının yükselmesi beklenmektedir.</p>	ÇSGB (İSGGM)	UİSGK Üyeleri

<p>1.6. İSG laboratuvar hizmetlerini yürütecek laboratuvarların yetkilendirilmesi, denetlenmesi ve yaygınlaştırılması.</p> <p>Çalışanların sağlık ve güvenliğinin olumsuz etkilenmesini önlemek üzere; çalışma ortamındaki riskler konusunda uzman kişilerce uluslararası düzeyde kabul edilebilir, karşılaştırılabilir işyeri ortam ölçüm ve değerlendirmelerini yapacak laboratuvarların yetkilendirmesi ile sunduğu hizmetlerin takip, kontrol ve denetimleri yapılarak nitelikli işyeri ortam ölçüm ve analiz hizmeti sunan laboratuvarların yaygınlaştırılması hedeflenmektedir.</p>	<p>ÇSGB (İSGGM)</p>	<p>UİSGK Üyeleri</p>
<p>1.7. İSG profesyonellerinin eğitimlerinin nitelik ve yeterliliklerinin artırılması.</p> <p>İşyerlerinde alınması gereken İSG tedbirlerinin belirlenmesi ve uygulanmasının izlenmesi, iş kazası ve meslek hastalıklarının önlenmesi, çalışanlar için ilk yardım ve acil tedavi ile koruyucu sağlık ve güvenlik hizmetlerinin yürütülmesi faaliyetleri özel bilgi ve eğitim gerektirmektedir. İSG sürekli gelişen ve değişen çok disiplinli bir bilim dalıdır. Bu sebeple İSG profesyonellerinin değişen ortam ve teknolojiye uyumu ve sürekli bilgilerini tazelemeleri sağlanacaktır.</p>	<p>ÇSGB (İSGGM, ÇASGEM)</p>	<p>UİSGK Üyeleri</p>

<p>1.8. Sektöre özgü İSG yönetim sistemlerinin oluşturulması ve yaygınlaştırılması.</p> <p>İSG yönetim sistemi bir organizasyon yapısı ortaya koymak ve “kimin, neyi, ne zaman, nasıl, neden ve nerede yapacağını net olarak anlamasını” sağlayacak şekilde sorumluluk vermek yoluyla İSG'nin hedefe odaklı, sistematik bir şekilde iyileştirilmesidir. Genel amaç, çalışma ortamını iyileştirerek çalışanların sağlık ve güvenliğini korumaktır.</p> <p>İşyerlerindeki İSG koşullarının iyileştirilmesi ve takibinde sistematik bir yaklaşım sergilemek için sektöre özgü İSG yönetim sistemlerinin geliştirilmesi önem arz etmektedir. Bu amaca yönelik ilgili tarafların da katkı ve katılımı ile pilot projeler uygulanacak ve proje çıktıları paylaşımına açık hale getirilerek diğer işyerlerinde de yaygınlaştırılması sağlanacaktır.</p>	ÇSGB (İSGGM)	UİSGK Üyeleri
<p>1.9. Özel politika gerektiren grupların çalışma hayatında korunmasına yönelik tedbirlerin artırılması.</p> <p>Çalışma yaşamında fizyolojik, ruhsal ve sosyo-ekonomik nedenlerden dolayı, çeşitli risklerle karşılaşma olasılığı yüksek ve daha fazla önem gösterilmesi gereken gruplar (çocuklar, kadınlar, yaşlılar, engelliler vb.) bulunmaktadır. Bu gruplar çalışma hayatında İSG açısından özel ve öncelikli olarak korunacaktır.</p>	ÇSGB (ÇGM)	UİSGK Üyeleri, ASPB, ÇSGB (ÇASGEM)

<p>1.10. Kamu ihale mevzuatında 6331 sayılı Kanundan kaynaklanan bileşenlerin teklif bedele yansıtılmasına ve kontrolüne yönelik düzenleme yapılması.</p> <p>İlgili ikincil mevzuata 6331 sayılı Kanundan kaynaklanan İSG ile ilgili eğitim verilmesi, İSG profesyoneli görevlendirilmesi ve KKD gibi bileşenlerin teklif bedellerine yansıtılacağı ve bu bileşenlerin kontrol teşkilatı tarafından denetleneceğine yönelik hükümler eklenecektir.</p>	KİK	ÜİSGK Üyeleri
<p>1.11. Tehlikeli ve çok tehlikeli sınıfta yer alan işyerlerinde çalıştırılacakların mesleki eğitimlerine yönelik işbirliklerinin oluşturulmasına öncelik verilmesi.</p> <p>Mesleki ve teknik eğitim ve öğretime ilişkin orta ve yükseköğretim programları, Milli Eğitim Bakanlığı ve üniversiteler tarafından bir yıl içinde ilgili ulusal meslek standartlarıyla uyumlu hale getirilecek, eğitim ve öğretimin bu programlara göre verilmesi sağlanacaktır. İşveren ve çalışan örgütleri ile işbirliği yapılarak mesleki eğitimlerin içeriğinin ulusal meslek standartları ve ulusal yeterliliklere uygun olarak hazırlanmasına ve hizmetin sunumuna ilişkin sistematik yaklaşımların oluşturulması ve bu sayede çalışanların bilgi ve niteliklerinin artırılması hedeflenmektedir.</p>	MEB, YÖK, TİSK, TOBB	ÇSGB (MYK), TESK, TÜRK-İŞ, DİSK, HAK-İŞ

1.12. 10'dan az çalışanı bulunan ve az tehlikeli sınıfta yer alan işyerlerinde işverenlerin, kendi işyerlerinde İSG hizmetlerini yürütebilmelerine ilişkin sistemin oluşturulması ve yaygınlaştırılması.

10'dan az çalışanı olan az tehlikeli işyerlerinde dışarıdan hizmet alımına ihtiyaç duymaksızın işyerinin İSG hizmetini yürütmesi mevzuat ve örnek uygulama çalışmaları ile sağlanacaktır. Oluşturulacak sistem ile işverenlerin yasal yükümlülükleri ve uygulamaları konusunda gerekli bilgi ve donanımına sahip olması sağlanacaktır.

ÇSGB
(İSGGM)

TESK

Hedef 2. İş kazası ve meslek hastalığı istatistiklerinin ve kayıt sisteminin geliştirilmesi.

Ülkemizde iş sağlığı ve güvenliği istatistiklerine ulaşabildiğimiz tek kaynak SGK istatistikleridir. Bu verilere göre 2013 yılında* Türkiye'de bildirimi yapılan 191.389 iş kazası ve kurum sağlık kurulu tarafından onaylanan 371 meslek hastalığı vakası meydana gelmiş ve iş kazaları sonucunda toplam 1.360 kişi hayatını kaybetmiştir. Ölümle sonuçlanan meslek hastalığı vakası bulunmamaktadır. Bu rakamlara göre, Türkiye'de günde; yaklaşık 524 sigortalı iş kazası geçirmekte, 4 kişi iş kazası sonucu hayatını kaybetmekte ve 5 kişi iş kazası sonucu iş göremez hale gelmektedir. Bu rakamların yanı sıra SGK istatistiklerine yansımayan, meslek hastalıkları sonucu kayıplar da ayrıca dikkate alınmalıdır. Bu istatistikler, iş kazalarının ve meslek hastalıklarının tespitinde ve bildiriminde sorunların olduğunu göstermekte olup söz konusu sorunların giderilmesi amacıyla istatistiklerin ve kayıt sisteminin geliştirilmesi hedeflenmektedir.

**2013 yılı SGK istatistiklerinden; iş kazaları bildirimini yapılan, meslek hastalıkları ise kurum sağlık kurulu tarafından meslek hastalığı olduğu onaylanan vakaları göstermektedir.*

Yıllık Performans Göstergeleri					
Gösterge	2014	2015	2016	2017	2018
1. Meslek hastalığı ön tanı sayısı (yüz binde).	12.5	25	50	80	100
Eylemler	Sorumlu Kurum ve Kuruluşlar		İlgili Kurum ve Kuruluşlar		
<p>2.1. İş kazası ve meslek hastalığı istatistiklerinin İSG Kanununun kapsamı dikkate alınarak, uluslararası standartlara göre tutulması.</p> <p>İş kazası ve meslek hastalığı istatistikleri İSG Kanununun kapsamı dikkate alınarak uluslararası normlara göre tutulacak ve iş kazası/meslek hastalığı verileri ilgili kurum ve kuruluşlara bildirilecektir.</p>	SB, ÇSGB (SGK)		TÜİK		
<p>2.2. Meslek hastalığı verilerinin ön tanıların toplanması ve tıbbi tanıların yayınlanması.</p> <p>Ön tanısı konulmuş meslek hastalıklarına ilişkin kayıtların tutulması ve tıbbi tanılarına ilişkin istatistiklerin paylaşılması ile ülkemizin meslek hastalıklarına ilişkin durumu değerlendirilebilecek ve bu sayede hastalıkların tanı, teşhis ve tedavisindeki gelişmeler izlenebilecektir.</p>	SB, ÇSGB (SGK)		TTB		

<p>2.3. İş kazası ve meslek hastalıkları istatistiklerine kamu çalışanlarının dâhil edilmesi.</p> <p>İstatistiklere kamu çalışanlarının da dâhil edilmesi hedeflenmektedir.</p>	<p>ÇSGB (SGK, DPB)</p>	<p>ÇSGB (İSGGM)</p>
<p>2.4. SGK'ya Sağlık Bakanlığı'ndan ve işverenlerden gelen iş kazası ve meslek hastalıkları sayılarının karşılaştırılarak karşılıklı kontrolün gerçekleştirilmesi.</p> <p>Farklı kurumların elde ettiği istatistiklerin mukayese edilerek sonuçların değerlendirilmesi, kesin verilerin elde edilmesinde önemlidir. Karşılıklı kontrol ile en sağlıklı sonucun temini mümkün olacaktır.</p>	<p>ÇSGB (SGK), SB</p>	<p>UİSGK Üyeleri</p>

Hedef 3. Metal, maden ve inşaat sektörlerinin her biri için iş kazası oranının azaltılması.

Ülkemizde iş kazası sayısının en çok görüldüğü bu üç sektördeki düşme, göçük, patlama, sıkışma ve benzeri diğer risklerden kaynaklanan kazaların azaltılması hedeflenmektedir.

Yıllık Performans Göstergeleri

Gösterge	2014	2015	2016	2017	2018
1. İnşaat sektöründe yüz bin çalışmada yüksekten düşme kaynaklı iş kazası oranı.	% 3	% 3	% 3	% 3	% 3
2. Maden sektöründe yüz bin çalışmada iş kazası oranı.	% 3	% 3	% 3	% 3	% 3
3. Metal sektöründe yüz bin çalışmada iş kazası oranı.	% 1,8	% 1,6	% 1,4	% 1,2	% 0,999

Eylemler	Sorumlu Kurum ve Kuruluşlar	İlgili Kurum ve Kuruluşlar
<p>3.1. İnşaatlarda yüksekte düşme kaynaklı kazaların önlenmesine yönelik çalışmaların yapılması.</p> <p>2009-2013 dönemi SGK istatistiklerinden elde edilen verilere göre; iş kazası sayılarının son 5 yıllık ortalama dağılımında en çok iş kazası görülen sektörler olarak metal, maden ve inşaat sektörleri ilk sıralarda yer almaktadır. İnşaatlardaki ölümlü kazaların büyük çoğunluğu yüksekte düşme neticesinde gerçekleştiğinden bu konuya öncelik verilmesi bir gerekliliktir.</p>	<p>ÇSGB (İTKB, İSGGM), ÇŞB, BAŞBAKANLIK (TOKİ), TİSK, TOBB</p>	<p>TÜRK-İŞ, HAK-İŞ, DİSK, TMMOB</p>
<p>3.2. Madenlerde göçük, patlama vb. nedenlerle meydana gelen kazaların önlenmesine yönelik çalışmaların yapılması.</p> <p>Maden sektöründeki iş kazalarının büyük çoğunluğu göçük ve patlama gibi nedenlerle meydana gelmektedir. Kazaların kök nedenlerinin araştırılması ile önlemeye yönelik faaliyetlerin gerçekleştirilmesi mümkün olacaktır.</p>	<p>ÇSGB (İTKB, İSGGM), ETKB, TOBB</p>	<p>TÜRK-İŞ, HAK-İŞ, DİSK, TMMOB</p>
<p>3.3. Metal sektöründe sıkışma, el-kol yaralanması vb. nedenlerle meydana gelen kazaların önlenmesine yönelik çalışmaların yapılması.</p> <p>Metal sektöründeki iş kazalarının nedenlerine ilişkin istatistiklere bakıldığında sıkışma ve el-kol yaralanması gibi nedenler öne çıkmaktadır. Bu nedenleri ortadan kaldırmaya yönelik yapılacak çalışmalar sektördeki kazaları da azaltacaktır.</p>	<p>ÇSGB (İTKB, İSGGM), BSTB, TİSK, TOBB</p>	<p>TÜRK-İŞ, HAK-İŞ, DİSK, TMMOB</p>

<p>3.4. Sektörlerde kullanılan KKD'lerin uygunluğunun incelenmesine ilişkin çalışmaların yapılması.</p> <p>Kullanılacak KKD yürütülen işe ve kullanılacak kişiye uygun olmalıdır. Kullanılan KKD güvenli ürün niteliğinde değil ise kişiyi koruması mümkün olmadığı gibi yeni bir tehlike kaynağı da oluşturabilmektedir.</p>	<p>ÇSGB (İTKB, İSGGM), TİSK, TOBB</p>	<p>TÜRK-İŞ, HAK-İŞ, DİSK, TMMOB</p>
--	---	---

Hedef 4. Karşılaşılması muhtemel meslek hastalıklarının belirlenerek ön tanılarının toplanması.

Sağlık hizmeti sunucularındaki otomasyon sistemi ile meslek hastalığı ön tanılarının alınarak tespit edilen meslek hastalığı sayısının artırılması, ön tanı alanlarla SGK meslek hastalığı istatistiklerinin karşılaştırılarak doğrulanması ve bu veriler ışığında meslek hastalığı için sektörel eylem planının hazırlanması planlanmaktadır.

Yıllık Performans Göstergeleri

Gösterge	2014	2015	2016	2017	2018
1. Meslek hastalığı tanı ve bildirimine ilişkin gerçekleştirilen proje sayısı.	5	7	5	5	-

Eylemler	Sorumlu Kurum ve Kuruluşlar	İlgili Kurum ve Kuruluşlar
<p>4.1. Ülkemizde en sık görülen meslek hastalıklarının belirlenmesi.</p> <p>En sık görülen meslek hastalıklarının belirlenmesine yönelik çalışmalar yapılacaktır.</p>	<p>SB</p>	<p>ÇSGB (İSGGM, SGK), Üniversiteler, TTB</p>

<p>4.2. Meslek hastalığı tanısı koymaya yetkili hastanelerle meslek hastalıklarının tanı ve bildirim sistemine yönelik ortak projeler yapılması.</p> <p>Meslek hastalığı tanısı koymaya yetkili hastanelerle meslek hastalıklarının tanı ve bildirim sistemine yönelik ortak projeler yapılarak sistemin yaygınlaştırılması ve etkinliği sağlanacaktır.</p>	<p>ÇSGB (İSGGM), SB</p>	<p>TİSK, TOBB, TESK, TÜRK-İŞ, HAK-İŞ, DİSK, TMMOB, TTB</p>
<p>4.3. Üniversite hastanelerinde toplanan meslek hastalıklarına ilişkin verilerin Sağlık Bakanlığı'na elektronik olarak iletilmesi.</p> <p>Üniversite hastanelerinde toplanan meslek hastalıkları verilerinin Sağlık Bakanlığı'na iletilerek verilerin paralel olarak kontrolü ile tam ve doğru bilgi toplanması sağlanacaktır.</p>	<p>YÖK</p>	<p>SB, ÇSGB (İSGGM), Üniversiteler</p>
<p>4.4. Meslek hastalığı ön tanı verilerinin toplanması ve değerlendirilmesi.</p> <p>Otomasyon sisteminden elde edilen meslek hastalıkları verileri toplanıp, hangi meslek hastalıklarının ön tanı aldığı ve ön tanı alan vakalardan hangilerinin yetkili hastanelerce onaylandığı gibi bilgiler değerlendirilecektir.</p>	<p>SB</p>	<p>ÇSGB (İSGGM, SGK)</p>

<p>4.5. Tespit edilen meslek hastalığı çeşitlerine göre sektörel müdahalenin planlanması.</p> <p>Hangi sektörlerde hangi meslek hastalıklarının yaygın olduğu tespit edilecek ve bu veriler doğrultusunda meslek hastalıklarının nasıl azaltılacağı ve hangi önlemlerin alınacağı gibi konulara yönelik eylemler planlanacaktır.</p>	<p>ÇSGB (İTKB, İSGGM)</p>	<p>UİSGK Üyeleri</p>
---	-----------------------------------	--------------------------

<p>Hedef 5. Kamu ve tarım sektörlerinde iş sağlığı ve güvenliğinin geliştirilmesine yönelik faaliyetlerin artırılması.</p> <p>6331 sayılı İş Sağlığı ve Güvenliği Kanununun tüm çalışanları kapsamıyla birlikte kamu ve tarım sektörlerinde uygulamaya ilişkin sorunlar yaşanmaktadır. Bu sektörlerle yönelik olarak rehberlik, işbirliği vb. faaliyetlerle uygulama ve diğer sektörel sorunların giderilmesi planlanmaktadır.</p>

Yıllık Performans Göstergeleri

Gösterge	2014	2015	2016	2017	2018
1. Tarım sektörü çalışanları için yapılan inceleme ve araştırma faaliyeti sayısı.	1	-	1	1	-
2. Kamu sektörü çalışanları için yapılan inceleme ve araştırma faaliyeti sayısı.	1	2	-	-	-
3. Tarım ve kamu sektörü işverenleri için hazırlanan rehber sayısı.	3	-	-	-	-
4. Tamamlanan mesleki eğitim işbirliği sayısı.	5	5	5	5	5

5. Mevsimlik çalışanların çalışma koşullarının iyileştirilmesi için yürütülen faaliyet sayısı.	1	-	-	-	-
6. Ulusal meslek standartları ve ulusal yeterliliklere yönelik hazırlanan eğitim programının tümünün mesleki eğitim programlarına uygunluğunun sağlanması.	-	% 100	% 100	% 100	% 100
7. Tarım sektöründe belgelendirilmesi yapılan meslek sayısı.	-	-	3	3	4
Eylemler		Sorumlu Kurum ve Kuruluşlar		İlgili Kurum ve Kuruluşlar	
5.1. Tüm tarım işverenlerine ulaşılan bir sistemin kurulması. Çiftçi Kayıt Sistemi ve Tarımsal Üretici Kayıt Sistemi gibi yeni oluşturulan veya geliştirilecek mevcut sistemlerle tarımda kayıt dışı istihdam önlenecektir.		GTHB		TÜİK	
5.2. Tarım ve kamu sektörlerinde çalışanlara yönelik inceleme ve araştırma faaliyetlerinin sayısının artırılması. 6331 sayılı İSG Kanunu ile İSG mevzuatı kapsamına ilk defa giren tarım ve kamu sektörlerinde durum değerlendirmesi yapılması amacıyla inceleme ve araştırma çalışmaları yapılacaktır.		ÇSGB (İSGGM), YÖK		ÜİSGK Üyeleri	

<p>5.3. Tarım ve kamu sektörlerinde işverenlere yönelik İSG rehberlerinin artırılması.</p> <p>Tarım ve kamu sektörleri için İSG konusunda uygulama rehberleri hazırlanarak işverenlere sağlıklı ve güvenli bir çalışma ortamı oluşturulması hususunda yol gösterilecektir.</p>	<p>ÇSGB (İSGGM, ÇASGEM), YÖK</p>	<p>ÜİSGK Üyeleri</p>
<p>5.4. Mesleki eğitim uygulamalarında İSG konusunda işbirliklerinin oluşturulması.</p> <p>YÖK ve MEB ile mesleki eğitimler konusunda işbirliği oluşturularak tarım çalışanlarının mesleki yetkinlikleri artırılacaktır. Söz konusu işbirlikleri kapsamında belirlenecek mesleklerde verilecek eğitim içerikleri ulusal meslek standartları ve ulusal yeterlilikler ile uyumlu olarak hazırlanacaktır.</p>	<p>MEB, YÖK</p>	<p>GTHB, ÇSGB (MYK), TZOB</p>
<p>5.5. Mevsimlik çalışanların çalışma ve yaşam koşullarının iyileştirilmesi ve geliştirilmesi.</p> <p>Mevsimlik çalışanların yoğun olduğu iş kolları için gerekli ise yasal düzenlemeler revize edilecek ve sektör sorunları ilgili tarafların katılımı ile önceliklendirilerek çözüm ve uygulamaya yönelik proje, eğitim ve bilinçlendirme çalışmaları yürütülecektir.</p>	<p>ÇSGB (ÇGM)</p>	<p>GTHB, TZOB</p>

<p>5.6. Kamu kurumlarında çalıştırılmak üzere İSG profesyoneli kadrolarının ihdas edilmesi.</p> <p>6331 sayılı İSG Kanununun 6 ncı maddesi gereğince tüm kamu kurumlarında İSG profesyonellerinin çalıştırılma yükümlülüğü 2016 yılından itibaren başlayacaktır. Söz konusu bu kadrolarda çalıştırılmak üzere yeni kadro unvanları oluşturulacaktır.</p>	<p>MB, KB, DPB</p>	<p>ÇSGB (İSGGM), ÖSYM</p>
<p>5.7. Tarım sektöründe çalışanların mesleki niteliklerinin geliştirilmesi amacıyla bu sektörde MYK Mesleki Yeterlilik Belgesi verilmesi çalışmalarının hız kazanması.</p> <p>Ulusal meslek standardı hazırlama çalışmalarında önemli bir yol kat edilmiştir. Ulusal yeterlilik hazırlama çalışmalarının tamamlanmasını müteakip sınav ve belgelendirme yapmak isteyen kuruluşların yetkilendirilmesi süreçleri başlatılacaktır. Ayrıca, tarım sektöründe çalışanların MYK Mesleki Yeterlilik Belgesi almasını özendirecek çalışmaların başlatılması da bu süreci hızlandıracaktır.</p>	<p>ÇSGB (MYK), TZOB</p>	<p>MEB, YÖK, GTHB</p>
<p>Hedef 6. Toplumda iş sağlığı ve güvenliği kültürünün yaygınlaştırılması.</p> <p>6331 sayılı İş Sağlığı ve Güvenliği Kanunu ve alt düzenlemeleriyle birlikte bu konudaki mevzuat çalışmaları tamamlanmış ve değişen ihtiyaçlar doğrultusunda güncellemeler yapılmaktadır. Ancak toplumda sağlık ve güvenlik kültürünün oluşturulması yalnızca yapılan mevzuat düzenlemeleriyle değil toplumda kişilerin davranış biçimlerinin değiştirilmesiyle mümkün olabilmektedir. Bu doğrultuda "İş Sağlığı ve Güvenliği Kültürü" nün oluşturulması amacıyla yapılacak faaliyetlerin artırılması toplumun bilinç düzeyini artıracaktır.</p>		

Yıllık Performans Göstergeleri					
Gösterge	2014	2015	2016	2017	2018
1. Tamamlanan Bilimsel Araştırma Projesi (BAP) sayısı.	2	2	2	2	2
2. İşverenlere yönelik hazırlanan rehber sayısı.	-	1	1	1	1
3. Çalışanlara yönelik hazırlanan rehber sayısı.	-	5	-	-	-
4. Gerçekleştirilen tanıtıcı ve eğitici faaliyet sayısı (Kamu spotu, eğitim, kitap, proje, seminer vs.).	1	10	-	-	-
5. Hazırlanan eğitim modülü sayısı.	-	-	-	1	-
6. İSG uygulamalarının verimlilik üzerine etkileri konusunda yapılacak etkinlik veya hazırlanacak araştırma / yayın sayısı.	-	-	2	2	2
Eylemler	Sorumlu Kurum ve Kuruluşlar		İlgili Kurum ve Kuruluşlar		
6.1. İSG ile ilgili araştırma çalışmalarının artırılması ve üniversitelerin araştırma çalışmaları için teşvik edilmesi. İSG alanında yapılacak olan çalışmalara Bilimsel Araştırma Projesi kapsamında ödenek sağlanarak bu alanda yapılan çalışmaların artırılması sağlanacaktır.	YÖK		UİSGK Üyeleri, ÇSGB (ÇASGEM)		

<p>6.2. İSG Kanununun uygulanmasına dair işverenlere yönelik eğitim ve rehberlik faaliyetlerinin artırılması.</p> <p>Yüksek riskli sektörlere yönelik uygulama rehberleri hazırlanarak işverenlere, sağlıklı ve güvenli çalışma ortamı oluşturulması hususunda yol gösterilecektir.</p>	<p>TOBB, TİSK, TESK</p>	<p>UİSGK Üyeleri, ÇSGB (ÇASGEM)</p>
<p>6.3. İSG Kanununun uygulanmasına dair çalışanlara yönelik eğitim ve rehberlik faaliyetlerinin artırılması.</p> <p>Yüksek riskli sektörlere yönelik uygulama rehberleri hazırlanarak, çalışanlar sağlıklı ve güvenli çalışma ortamı hususunda bilgilendirilecektir.</p>	<p>MEMUR-SEN, KAMU-SEN, KESK, TÜRK-İŞ, HAK-İŞ, DİSK</p>	<p>UİSGK Üyeleri, ÇSGB (ÇASGEM)</p>
<p>6.4. İSG profesyonellerine yönelik İSG farkındalık eğitimlerinin verilmesi.</p> <p>İSG profesyonellerine eğitimler verilerek bu alanda aktif olarak çalışan ve toplumda güvenlik kültürünün oluşturulması hususunda önemli rolü olan bu kişilerin İSG farkındalığı artırılacaktır.</p>	<p>TTB, TMMOB</p>	<p>ÇSGB (ÇASGEM)</p>
<p>6.5. Üniversiteler tarafından öğrencilere yönelik İSG farkındalık eğitimlerinin verilmesi.</p> <p>Üniversiteler tarafından öğrencilere eğitimler verilerek, gelecekte iş hayatına atılacak olan bu kişiler arasında İSG farkındalığı oluşturulacaktır.</p>	<p>YÖK</p>	<p>ÇSGB (ÇASGEM)</p>

<p>6.6. Bilinç düzeyinin artırılması için katılımcı bir politika ile tanıtıcı ve bilgilendirici (Seminer, kamu spotu, proje, eğitim vb.) faaliyetlerin yürütülmesi ve sürekliliğinin sağlanması.</p> <p>Eğitim, seminer, kamu spotu vb. faaliyetlerle işverenlere ve çalışanlara İSG Kanununun getirdiği yükümlülükler ve sorumluluklar hakkında bilgi verilerek İSG farkındalığı yaygınlaştırılacaktır. Bu amaçla yürütülecek çalışmalarda ilgili taraflardan gelen öneri, görüş ve talepler değerlendirilerek ihtiyaca uygun faaliyetlerin tarafların katılımı ile yürütülmesi öncelikli olacaktır.</p>	UİSGK Üyeleri	-
<p>6.7. Okul öncesinden yükseköğretime kadar farklı seviyelerde İSG eğitim modüllerinin geliştirilmesi ve eğitim müfredatına adaptasyonunun sağlanması.</p> <p>Ortaöğretim ve üniversitelerde verilmekte olan İSG eğitimleri yaygınlaştırılacak ve okul öncesi eğitimden başlamak üzere tüm eğitim öğretim programlarında İSG modüllerinin yer alması sağlanacaktır. Böylece iş hayatına atılacak kişilerin çok küçük yaşlardan itibaren İSG konusunda farkındalık kazanması ve güvenlik kültürünün yaygınlaştırılması hususunda en önemli adım gerçekleştirilmiş olacaktır.</p>	YÖK, MEB	ÇSGB (İSGGM)

6.8. İSG uygulamalarının verimlilik üzerine etkileri konusunda bilinçlendirme faaliyetlerinin yürütülmesi.

İşverenlerin İSG uygulamaları konusunda teşvik edilmesi amacıyla işyerlerinde İSG uygulamalarının verimlilik üzerine etkileri araştırılarak elde edilen veriler işverenlerle paylaşılacaktır. İşletmelerin İSG konusunda yaptıkları yatırımlarla kazaların, iş günü kayıpları ile dolaylı olarak üretim kayıplarının azaltılması ve çalışan motivasyonunun artırılması yolu ile görülebilir olumlu sonuçlarının işletme harcamalarına yansımaları yapılacak çalışmalar ile açıklığa kavuşturulacaktır.

ÇSGB
(İSGGM)

YÖK,
TOBB,
TİSK,
TESK,

Hedef 7. Tehlikeli ve çok tehlikeli işlerde MYK Mesleki Yeterlilik Belgelerinin zorunlu hale getirilmesi.

MYK Mesleki Yeterlilik Belgesi nitelikli işgücünün istihdam edilerek İSG ortamının geliştirilmesi, iş kazalarının azaltılması ve verimliliğinin artırılması hedefi doğrultusunda tehlikeli ve çok tehlikeli işlerde MYK Mesleki Yeterlilik Belgesinin zorunlu hale getirilebilmesi için gerekli mevzuat değişikliklerinin yapılması gerekmektedir. Söz konusu zorunluluk, Çalışma ve Sosyal Güvenlik Bakanlığı tarafından çıkarılacak tebliğlerde belirtilen meslekleri kapsayacaktır.

Yıllık Performans Göstergeleri

Gösterge	2014	2015	2016	2017	2018
1. Gerekli mevzuat değişikliklerinin yapılması.	% 100	-	-	-	-
2. Bakanlıkça yayınlanacak listelerde yer alan meslek sayısı.	-	20	30	30	30

Eylemler	Sorumlu Kurum ve Kuruluşlar	İlgili Kurum ve Kuruluşlar
<p>7.1. Değişiklik yapılması gereken mevzuatın belirlenerek değişikliklerin yapılması.</p> <p>Tehlikeli ve çok tehlikeli işler kapsamına giren mesleklerde MYK Mesleki Yeterlilik Belgesinin zorunlu olması amacıyla hangi kanun ve yönetmeliklerde değişiklik yapılacağına ilgili taraflar ile işbirliği içerisinde belirlenmesi ve gerekli değişikliklerin yapılması hedeflenmektedir.</p>	ÇSGB (MYK)	ÇSGB (İSGGM), İlgili Bakanlıklar
<p>7.2. MYK Mesleki Yeterlilik Belgelerinin zorunlu olacağı mesleklere ilişkin listenin hazırlanması.</p> <p>İş piyasasının ihtiyaçları ve belgelendirme kuruluşlarının ilgili mesleklerdeki kapasiteleri göz önünde bulundurularak zorunluluk getirilecek mesleklerin Mesleki Yeterlilik Kurumu tarafından belirlenmesi ve söz konusu meslekleri içeren listenin Çalışma ve Sosyal Güvenlik Bakanlığı tarafından tebliğlerle ilan edilmesi hedeflenmektedir.</p>	ÇSGB (MYK)	MEB, TOBB, TİSK, TESK

Güvenle Büyü Türkiye

T.C. Çalışma ve Sosyal Güvenlik Bakanlığı
İş Sağlığı ve Güvenliği Genel Müdürlüğü
İnönü Bulvarı No: 42 İ-Blok Kat 4 06100 Emek - Ankara
Telefon: 0312 296 60 00 - **Faks:** 0312 215 50 28
www.isggm.gov.tr • e-posta: isggm@csgeb.gov.tr